

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»

Робоча програма навчальної дисципліни РЕЛІГІЯ І КУЛЬТУРА

26.168

I семестр, 1 рік навчання

Навчально-науковий інститут соціально-гуманітарного менеджменту

Кафедра філософії та культурного менеджменту

03 Гуманітарні науки; 033 Філософія;

Рівень освіти: перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Практична філософія»

Викладач:	Петрушкевич Марія Стефанівна, доктор філософських наук, доцент кафедри культурології та філософії maria.petrushkevych@oa.edu.ua
Кредити та кількість годин:	3 ECTS; 90 годин: 26 год. лекційних, 20 год. семінарських та 44 год. самостійна робота; залік Заочна: 90 годин: 4 год. лекційних, 6 год. семінарських та 80 год. самостійна робота; залік
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова навчання:	Українська
Форма навчання:	очна (денна), заочна

I. Опис навчальної дисципліни

Релігія є одним із ключових феноменів культури. Суспільні, економічні, політичні трансформації у будь-якому суспільстві та у будь-який історичний період пов'язані із релігійними віруваннями та релігійним світоглядом, тому розуміння соціокультурних змін неможливе без знання основ релігійних вчень. Навчальна дисципліна пропонує у хронологічному порядку розглянути основи давніх, національних, світових релігій та нерелігійні вчення. Увага акцентується як на історичних та культурних передумовах виникнення конкретної релігії, так і на особливостях віровчення, основних принципах та пантеоні. Розглядаються питання закоріненості релігійного вчення у культурну традицію, а також вплив на сучасні релігії та популярну культуру ранніх форм релігійності: магії, фетишизму, анімізму, тотемізму, землеробських культів, шаманізму. Серед історичних давніх релігій аналізуються хетська релігія, фрігійська релігія, сирійсько-фінікійська, халдейська, шумерська релігія, вавилонська релігія, єгипетська релігія, грецька та римська релігія, кельтська, скандинавська, слов'янська релігія. Цікавий і дуже важливий блок пов'язаний із східними національними релігіями: ведизмом, індуїзмом, брахманізмом,

сикхізмом, джайнізмом, конфуціанством, даосизмом, синтоїзмом, зороастризмом, маніхейством, іудаїзмом. Проте, основна увага у курсі зосереджена на світових релігіях, як найбільш представлених у світі та Україні. Також розглядається зв'язок релігії із правом, наукою, мистецтвом, вільнодумчими рухами. Смисловим завершенням є аналіз неорелігій, аналіз конфесійних особливостей християнської символіки.

II. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – ознайомлення із основними віхами та соціокультурними аспектами виникнення, розвитку та становлення світових, національних, світських та неорелігій. Студенти ознайомляться із особливостями культової та догматичної практики, основними філософськими та теологічними ідеями релігійних вчень.

Завдання курсу – розвинути та набути такі компетентності як:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- Здатність до розуміння предметної сфери та професійної діяльності.
- Здатність до індивідуальної роботи.
- Здатність усно та письмово спілкуватись державною мовою.
- Здатність усно та письмово спілкуватись англійською мовою у різних комунікативних ситуаціях.
- Здатність визначати характер, зміст, матеріальну та духовну цінність культурних об'єктів як у і вітчизняному, так і світовому контексті.
- Здатність розуміти джерела (писемні, речові, візуальні) й закономірності культури в їх виняткових соціальних, економічних, політичних, релігійних, естетичних та гендерних аспектах.
- Здатність дотримуватися стандартів професійної етики та міжкультурної комунікації.

III. Результати навчання

- Вміти виявляти ознаки релігії у культурних феноменах
- Знати історичні аспекти розвитку світових релігій
- Знати основні релігійні тексти світових та національних релігій
- Вміти користуватися та критично оцінювати електронні джерела, що стосуються релігійних вчень
- Вміти виявляти та інтерпретувати символічну складову релігії
- Знати структуру релігії як культурного феномена, періодизацію та класифікацію релігій
- Вміти виділяти із секулярних феноменів релігійну складову
- Знати характеристики світових та національних релігій
- Розрізняти догматичні особливості течій та напрямків релігій
- Володіти інформацією про священні мови світових та національних релігій
- Володіти тезаурусом релігієзнавчої науки
- Вміти презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію
- Аналізувати релігійні та міжрелігійні конфлікти, їх причини та можливі наслідки
- Аргументувати важливість конструктивного зв'язку держави та церковних організацій
- Вміти аналізувати вплив релігії на розвиток новоєвропейської та сучасної культури
- Критично осмислювати релігійні події

IV. Програма навчальної дисципліни (структура дисципліни)

№	Тема дисципліни	Вид навчального заняття
1	Феномен релігії	Лекція (2 год.)
2	Походження релігії	Лекція (2 год.)
3	Ранні форми релігійності	Лекція (2 год.)
4	Трансформація ранніх форм релігійності у сучасній культурі	Семінарське (2 год)
5	Давні релігії	Лекція (4 год.) Семінарське (2 год)
6	Східні національні релігії	Лекція (4 год.) Семінарське (2 год)
7	Світові релігії	Лекція (2 год.) Семінарське (6 год)
8	Різноманіття неорелігій. Представленість неорелігій в Інтернеті	Лекція (4 год) Семінарське (2 год.)
9	Релігія та вияви духовної культури	Лекція (2 год)
10	Символіка християнської культури	Лекція (4 год)
11	Контрольна робота. Конфесійні особливості християнської символіки	Семінарське (2 год.)
12	Символіка християнської ікони	Семінарське (2 год.)

13	Підсумкове заняття	Підсумкова контрольна робота (2 год.)
----	--------------------	---------------------------------------

V. Порядок оцінювання результатів навчання

Результати навчання	Контрольні заходи	Вимоги до виду контролю	Оцінювання
Володіти інформацією про священні мови світових та національних релігій; Володіти тезаурусом релігієзнавчої науки; Вміти презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію	Словник до теми, критичне обговорення в групі	Повне опрацювання матеріалу, застосування методології та критичне осмислення в групі <i>За умови навчання дистанційно:</i> вимоги не змінюються	Кожна семінарська робота оцінюється в 4 бали (5 занять = 20 балів)
Аналізувати релігійні та міжрелігійні конфлікти, їх причини та можливі наслідки; Аргументувати важливість конструктивного зв'язку держави та церковних організацій; Вміти аналізувати вплив релігії на розвиток новоєвропейської та сучасної культури; Критично осмислювати релігійні події	Презентація групова та індивідуальна та критичне обговорення у групі	Обґрунтований аналіз, достатня доказова база, візуальна презентація <i>За умови навчання дистанційно:</i> вимоги не змінюються	Кожна робота оцінюється в 10 балів (3 презентації = 30 балів)
Знати структуру релігії як культурного феномена, періодизацію та класифікацію релігій; Вміти виділяти із секулярних феноменів релігійну складову; Знати характеристики світових та національних релігій; Розрізняти догматичні особливості течій та напрямків релігій	Контрольна робота. Проектна робота	Групова презентація символічного аспекту християнських релігійних споруд м. Острога, с. Межирічі (із використанням наочного матеріалу): Свято-Миколаївська церква, Дім молитви ХВС (п'ятидесятники), Богоявленський	15 балів

		собор, Храм ЄХБ «Спасіння», Межиріцький Святотроїцький храм, Острозький студентсько-викладацький храм св. Федора Острозького, костел Успіння Діви Марії, Острозька синагога. <i>За умови навчання дистанційно:</i> замінюється на опитування теоретичного матеріалу по темі	
Вміти виявляти ознаки релігії у культурних феноменах; Знати історичні аспекти розвитку світових релігій; Знати основні релігійні тексти світових та національних релігій; Вміти користуватися та критично оцінювати електронні джерела, що стосуються релігійних вчень; Вміти виявляти та інтерпретувати символічну складову релігії	Підсумкова контрольна робота	Самостійна робота передбачає орієнтування в основному матеріалі та вміння використовувати знання для сучасної соціокультурної ситуації <i>За умови навчання дистанційно:</i> вимоги не змінюються	35 балів
Заочне			
Володіти інформацією про священні мови світових та національних релігій; Володіти тезаурусом релігієзнавчої науки; Вміти презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію	Словник до теми, критичне обговорення в групі	Повне опрацювання матеріалу, застосування методології та критичне осмислення в групі За умови навчання дистанційно: вимоги не змінюються	Кожна семінарська робота оцінюється в 25 балів (2 заняття = 50 балів)
Вміти виявляти ознаки релігії у культурних феноменах; Знати історичні аспекти розвитку світових релігій;	Підсумкова контрольна робота	Самостійна робота передбачає орієнтування в основному матеріалі та вміння	50 балів

Знати основні релігійні тексти світових та національних релігій; Вміти користуватися та критично оцінювати електронні джерела, що стосуються релігійних вчень; Вміти виявляти та інтерпретувати символічну складову релігії		використовувати знання для сучасної соціокультурної ситуації <i>За умови навчання дистанційно:</i> вимоги не змінюються	
---	--	---	--

VI. Рекомендована література

Основна

1. Фрезер Дж. «Фольклор у Старому Заповіті»
2. Вебер М. «Протестантська етика та дух капіталізму»
3. Фрезер Д.Д. Золотая ветвь

Допоміжна

1. Академічне релігієзнавство. Підручник. За науковою редакцією професора А. Колодного.- Київ: Світ знань, 2000. - 862 с.
2. Бублик С.Л. Релігієзнавство. - К., 1999.
3. Еленский В. Иудаизм на Украине: Исторический очерк Киев, 1991.
4. Ерышев А. А. Религиоведение. - К., 1999.
5. Історія і теорія релігії та вільнодумства / За ред М.М. Заковича. - Київ, 1996.
6. Історія релігій в Україні: Навчальний посібник / За ред. А.М. Колодного, П.Л. Яроцького. - Київ, 1999.
7. Калінін Ю.А., Лубський В.І., Гудима А.М. Історія і теорія релігії та атеїзму: Курс лекцій у 2-х частинах. - Київ, 1991. - С. 12.
8. Колодний А. М. РУНВіра (Рідна Українська Національна Віра). Київ: Світ Знань, 2002. - 64 с
9. Лозко Г.С. Українське язичництво.- Київ, 1994.
10. Лубський В.І. Релігієзнавство.- Київ: Вілбор, 1997.
11. Любашенко В.І. Історія протестантизму в Україні. - Львів: Просвіта, 1995.
12. Павлов С., Мезенцев К., Любінцева К. Географія релігій. - К., 1998.
13. Панченко П.П. Релігійні конфесії в Україні. - Київ, 1993.
14. Релігієзнавство / За ред. В.І. Лубського. - К., 2000.
15. Релігієзнавство / За ред. М.Ф. Рибачука.- Київ: Освіта, 1997.
16. Релігієзнавство. Черній А. М. Посібник.- Київ: Академвидав, 2003
17. Релігієзнавство: Підручник / За ред. В.І. Лубського, В.Ш. Теремка. - Київ: Академія, 2000.
18. Релігієзнавчий словник / За ред. А.М. Колодного. - К., 1997.
19. Ходькова Л.П. Релігієзнавство. - Львів: Афіша, 2000.
20. Черній А.Л. Релігієзнавство. - К.: Академвидав., 2002.
21. Петрушкевич М. С. Релігійна комунікація у контексті масової культури : [монографія] / М. С. Петрушкевич. – Острог, 2018. – 408 с.

VII. Політики курсу

Відвідування

Курс є обов'язковим для відвідування. Перездача пропущених семінарських занять, контрольної роботи, екзамену можлива при дозволі з деканату інституту.

Дотримання термінів виконання завдань

Завдання виконуються відповідно до затвердженого навчального розкладу.

Особливості вивчення навчальної дисципліни за допомогою технологій дистанційного навчання

Дистанційно лекційний курс читається у системі Google Meet. Семінарські заняття, контрольна робота, екзамен проводяться як групові заняття у системі Google Meet. Методичні матеріали завантажені у системі Moodle, доступ до яких матимуть усі студенти, які прослуховують курсу. Ключова література курсу наявна у системі LitPro. Присутність студентів онлайн так само є необхідною умовою для проходження курсу, як і дотримання усіх політик курсу.

Дотримання принципів доброчесності

Викладач та слухач цього курсу, як очікується, повинні дотримуватися Кодексу академічної доброчесності університету. Будь-яка робота, подана студентом протягом курсу, має бути власною роботою студента. Не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів. Якщо буде виявлено ознаки плагіату або іншої недобросовісної академічної поведінки то студент буде позбавлений можливості отримати передбачені бали за завдання. Не публікувати у відкритому доступі відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

Під час фінальних видів контролю необхідно працювати самостійно. Не дозволяється говорити або обговорювати, а також не можна копіювати документи, а також використовувати електронні засоби отримання інформації. Будь-яка спільна поведінка під час виконання контрольних завдань призведе до втрати балів.

[У випадку вибіркового дисциплін, під час реєстрації на цей курс Ви погодились виконувати пункти Кодексу академічної доброчесності університету]